

GRAD LIVNO SLUŽBENI GLASNIK

Gradsko vijeće i Gradonačelnik

Broj 11

Livno, 13. studenog 2025. godine

USTAVNI SUD FEDERACIJE BIH

Ustavni sud Federacije Bosne i Hercegovine, odlučujući o ustavnom pitanju koje je predložio Kantonalni sud u Livnu u svezi s utvrđivanjem ustavnosti odredaba članka 1. stavak 2. u dijelu koji glasi: "hidroakumulacije, površine koje se koriste za prikupljanje vode" i članka 4. stavak 3. Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o komunalnoj naknadi Grada Livno, na temelju članka IV.C.3.10. (4) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, na sjednici bez javne rasprave održanoj dana 30.9.2025. godine, donio je:

P R E S U D U

Utvrđuje se da članak 1. stavak 2. u dijelu koji glasi: "hidroakumulacije, površine koje se koriste za prikupljanje vode" i članak 4. stavak 3. Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o komunalnoj naknadi („Službeni glasnik Grada Livno“, broj: 11/21) nisu u suglasnosti sa Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine.

Presudu objaviti u „Službenim novinama Federacije BiH“, „Narodnim novinama Kantona 10“ i „Službenom glasniku Grada Livno“.

O b r a z l o ž e n j e

1. Podnositelj zahtjeva i predmet zahtjeva

Kantonalni sud u Livnu (u daljnjem tekstu: podnositelj zahtjeva) je podneskom broj: 010-O-Su-23-000354 dana 8.1.2024. godine, Ustavnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud

Federacije), predložio ustavno pitanje - ocjena ustavnosti članka 1. stavak 2. u dijelu koji glasi: "hidroakumulacije, površine koje se koriste za prikupljanje vode" i članka 4. stavak 3. Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o komunalnoj naknadi (u daljnjem tekstu: osporene odredbe, odnosno osporena Odluka) s odredbama članka II.A.2.(1) c) i k) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine.

U smislu članka IV.C.3.10. (4) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, podnositelj zahtjeva je ovlašten za predložavanje ustavnog pitanja Ustavnom sudu Federacije.

2. Stranke u postupku

Sukladno članku 39. stavak 2. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br.: 6/95 i 37/03), stranke u ovom ustavnosudbenom predmetu su: podnositelj zahtjeva, Hrvatska elektroprivreda d.d. Zagreb, HEP Proizvodnja d.o.o. Zagreb, Gradonačelnik Grada Livno, kao stranke u sudbenom postupku pred podnositeljem zahtjeva i Gradsko vijeće Grada Livno, kao donositelj osporene Odluke.

3. Bitni navodi zahtjeva

U postupku rješavanja upravnog spora, koji se vodi pred podnositeljem zahtjeva u upravnoj stvari naplate gradske komunalne naknade od posebnog značaja za grad, pojavilo se ustavno pitanje koje se odnosi na ocjenu ustavnosti osporenih odredaba, iz razloga što se sporna naknada naplaćuje tužiteljima u upravnom sporu, koji koriste opće dobro - vodu u gospodarske svrhe za proizvodnju električne energije.

Naime, prema navodima iz zahtjeva, u predmetu koji se vodi pred podnositeljem zahtjeva, utvrđena je obveza plaćanja komunalne naknade za hidroakumulacije i

površine koje se koriste za prikupljanje vode u svrhu proizvodnje električne energije vlasniku/korisniku predmetnih površina.

Prema navodima podnositelja zahtjeva, HEP d.d. Zagreb smatra da je člankom 28. Zakona o komunalnim djelatnostima („Narodne novine Kantona 10“, br.: 2/06,4/06 i 13/07), propisano da se komunalna naknada određuje za stambeno proizvodni i poslovni prostor prema jedinici mjere metru kvadratnom za izgrađene korisne površine, a za otvoreni prostor - skladišta, stovarišta i tržnice kao i za drugi otvoreni prostor koji neposredno služi za obavljanje djelatnosti, prema jedinici mjere metru kvadratnom otvorenog prostora.

Zakonodavac je, kako se navodi propisao da se pod pojmom otvoreni prostor podrazumijevaju skladišta, stovarišta, tržnice i drugi otvoreni prostori npr. groblja, s tim da nije propisao da u otvoreni prostor potpadaju i hidroakumulacije, solarne elektrane i vjetroelektrane koje služe za obavljanje djelatnosti.

Imajući u vidu odredbe članka 28. istog Zakona, podnositelj zahtjeva obrazlaže, da je Gradsko vijeće Livno protivno odredbama ovog zakona i Ustavu Federacije Bosne i Hercegovine „preuzelo ovlast Skupštine Kantona 10 i postupilo suprotno odredbama članka 8. st. 1. i 2. i stavku 3. alineja 20. Zakona o načelima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br.: 49/06 i 51/09) i donijelo osporenu Odluku koja mu nije povjerena niti jednim konkretnim zakonom“.

Podnositelj zahtjeva u obrazloženju ističe da je Odluka donesena na temelju čl. 26., 26.a), 27., 35. i 37. Zakona o komunalnim djelatnostima, Statuta ove općine, na način da je u članku 1. stavak 2. osporene Odluke definiran pojam „otvorenog prostora koji se koristi u svrhu obavljanja poslovne djelatnosti pod kojim se podrazumijevaju skladišta, stovarišta, tržnice, hidro-akumulacije, površine koje se koriste za prikupljanje vode, solarne elektrane i vjetroelektrane i drugi otvoreni prostori koji služe za obavljanje djelatnosti“, dok se u odnosu na članak 4. stavak 3. osporavaju odredbe kojima je propisano da se komunalna naknada naplaćuje za hidroakumulacije i površine koje se koriste za prikupljanje vode u svrhu proizvodnje električne energije u iznosu od 0,009 KM mjesečno“.

Prema navodima zahtjeva, prethodno pitanje pojavilo se pred podnositeljem zahtjeva kojim se želi razjasniti da li je osporenim odredbama Odluke propisana naknada za

hidroakumulacije i površine koje se koriste za prikupljanje vode u svrhu proizvodnje električne energije u navedenom iznosu od 0,009 KM mjesečno, preciznije da li je hidroakumulacija prostor i naknada parafiskalni namet kojim se periodično zahvata u imovinu HEP d.d. Zagreb. Podnositelj zahtjeva smatra da su utemeljeni navodi u odnosu na osporene odredbe Odluke.

Koristeći ovlasti iz članka IV.C.(3)10.(4) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, podnositelj zahtjeva predlaže Ustavnom sudu Federacije da utvrdi da li su osporenim odredbama Odluke povrijeđene odredbe članka II.A.2. (1) c) i k) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine (pravo na jednakost pred zakonom i pravo na imovinu).

4. Bitni navodi odgovora na zahtjev

Sukladno članku 16. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom Federacije, Ustavni sud Federacije je aktom broj: U-4/24 od 8.4.2024. godine, zatražio od stranaka u sudbenom postupku odgovor na zahtjev podnositelja.

Gradonačelnik Grada Livno, dostavio je traženi odgovor u kojem elaborira pravni temelj za donošenje Odluke o komunalnim naknadama od strane Gradskog vijeća Livno.

U tom smislu poziva se na odredbu čl. 26. – 37. Zakona o komunalnim djelatnostima sa posebnim osvrtom na odredbu članka 28. ovog zakona kojim je regulirano da se obveza plaćanja komunalne naknade pored skladišta, stovarišta i tržnice utvrđuje i za svaki drugi otvoreni prostor pod uvjetom da isti služi za obavljanje djelatnosti, te se ne može smatrati uzimanjem ovlasti Skupštini Kantona 10.

Dalje navodi nespornim da je hidroakumulacija i površine koje se koriste za prikupljanje vode služe HEP d.d. Zagreb u svrhu obavljanja djelatnosti proizvodnje električne energije, uvjet za utvrđivanje obveze plaćanja komunalne naknade sukladno navedenim zakonskim odredbama. Ističe odredbe čl. 27. i 35. navedenog Zakona prema kojim je regulirano da gradska i općinska vijeća utvrđuju visinu komunalne naknade sukladno mjerilima utvrđenim ovim zakonom. Prema datom mišljenju, osporena Odluka i prihod od komunalne naknade izraženo u procentima 100% je prihod grada čime nije došlo do povrede prava tužitelju na jednakost pred zakonom, niti povrede prava na imovinu.

Gradsko vijeće Livno je dostavilo odgovor na zahtjev u kojem navodi da je pravni temelj za

donošenje osporenih odredbi Odluke sadržan u Zakonu o komunalnim djelatnostima koji nije precizirao „druge otvorene prostore koji neposredno služe za obavljanje djelatnosti“. Smatraju da zakonska ovlast grada proizilazi iz odredbe članka 26. stavak 1. tog zakona kojim je propisano da je naknada namjenski prihod grada i članka 27. stavak 2. istog zakona kojim je propisano da visinu komunalne naknade određuje grad.

Stoga, po njima je nesporno da je Gradsko vijeće Livno postupilo u okviru zakonom mu datih ovlasti. Pritom i Zakon o načelima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 49/06 i 51/09) propisuje vlastite nadležnosti jedinica lokalne samouprave u koje spada i oblast koja je regulirana ovdje osporenom Odlukom.

Pozivaju se i na Statut Općine, sada Grada Livno, te u konačnici predlažu da se utvrdi da osporene odredbe Odluke nisu u nesuglasnosti sa Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine.

5. Relevantno pravo

A. Ustav Federacije Bosne i Hercegovine

Članak III.1. toč. b), c) i f)

U isključivoj su ovlasti Federacije:

- b) utvrđivanje gospodarske politike, uključujući planiranje i obnovu te politiku korištenja zemljišta na federalnoj razini,
- c) donošenje propisa o financijama i finansijskim institucijama Federacije i fiskalna politika Federacije,
- f) utvrđivanje energetske politike, uključujući raspodjelu između kantona, te osiguranje i održavanje potrebne infrastrukture.

Članak III.2. točka h)

Ovlasti su federalne vlasti i kantona sljedeće:

- h) iskorištavanje prirodnih bogatstava.

Članak III. 3. (1)

(1) Prema potrebama, ovlasti iz članka III. 2 mogu se ispunjavati zajednički ili zasebno, ili od strane kantona koordinirano od federalne vlasti.

Članak IV.C.3.10. (4)

Ustavni sud također odlučuje o ustavnim pitanjima koja mu predoči Vrhovni sud ili pak neki kantonalni sud a koja se jave tijekom postupka pred dotičnim sudom.

Članak IV.C.3.11.

Kad Vrhovni sud, ili kantonalni sud, u tijeku postupka koji se vodi pred sudom, smatraju da odgovarajući zakon nije sukladan sa ovim ustavom, obustavit će postupak i predočiti predmet Ustavnom sudu sukladno s člankom IV.C.10.(3).

B. Zakon o vodama

(„Službene novine Federacije BiH“, broj: 70/06)

Članak 1.

Predmet Zakona

(1) Ovim se zakonom uređuje način upravljanja vodama unutar teritorija Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija).

(2) Upravljanje vodama obuhvata zaštitu voda, korištenje voda, zaštitu od štetna djelovanja voda i uređenje vodotoka i drugih voda.

(3) Ovim se zakonom uređuje vodno dobro i javno vodno dobro, vodni objekti, pravne osobe i druge institucije mjerodavne za pojedina pitanja upravljanja vodama i druga problematika glede voda u Federaciji.

Članak 3. stavak (1)

Opća načela

(1) Vode su opće dobro i kao takve su pod posebnom zaštitom Bosne i Hercegovine, Federacije, kantona, grada i općina.

Članak 5.

Razvrstavanje površinskih voda

(1) Površinske vode se, prema značaju koji imaju za upravljanje vodama, razvrstavaju u vode I. kategorije i vode II. kategorije.

(2) Vode I. kategorije su :

...

B) Na Vodnome području Jadranskog mora

Vještačke akumulacije

1. Rama
2. Jablanica
3. Grabovica
4. Salakovac
5. Mostar
6. Buško blato
7. Mandek
8. Lipa

Sve preostale vode su vode II. kategorije.

Članak 7. stavak (1)

Vodno dobro

(1) Vodno je dobro, prema ovome zakonu, skup zemljišnih čestica koji obuhvata:

1. zemljište na kojem je površinska voda trajno ili povremeno prisutna i zbog toga se oblikuju posebni hidrološki, geomorfološki i biološki odnosi, koji određuju vodne i o vodi ovisne ekosustave;
2. osnovno korito tekućih voda, uključujući otoke i obale do izrazite geomorfološke promjene;
3. priobalni pojas širine 15 metara od granice obale (izrazite morfološke promjene) za površinske vode I. kategorije odnosno priobalni pojas širine 5 metara od granice obale (izrazite morfološke promjene) za površinske vode II. kategorije;
4. zemljište potopljeno stajaćim vodama, uključujući obalu do najvišega zabilježenog vodostaja;
5. napuštena riječna korita koje voda povremeno plavi, močvare i zemljište potopljeno vodom zbog zahvata u prostoru;
6. uređeni inundacijski pojas;
7. zemljište ispod i pored vodnih objekata iz članka 14. stavak 1. točka 1. ovoga zakona.

Članak 9.

Javno vodno dobro

(1) Javno vodno dobro čine zemljišne čestice iz članka 7. stavak 1. ovoga zakona, što su do dana stupanja na snagu ovoga zakona bile upisane u zemljišnim knjigama kao javno dobro, državno vlasništvo ili vlasništvo grada ili općine, odnosno što su na temelju zakona postale državno vlasništvo.

(2) Javnim vodnim dobrom smatraju se, sve do dokaza suprotnoga, i one zemljišne čestice iz članka 7. stavak 1. ovoga zakona koje do dana stupanja na snagu ovoga zakona nisu bile upisane u zemljišne knjige, odnosno koje su upisane u zemljišne knjige, ali nitko nije naveden kao njihov vlasnik.

(3) Javno vodno dobro definirano u stavku 1. ovoga članka je dobro od općega interesa i:

1. u vlasništvu je Federacije za sve površinske vode I. kategorije u smislu ovoga zakona,
2. u vlasništvu je grada i općina za sve površinske vode II. kategorije u smislu ovoga zakona, ako to nije drukčije uređeno posebnim kantonalnim propisom.

(4) Ovlasti upravljanja javnim vodnim dobrom vrše tijela vlasti, pravne osobe i druge institucije, u opsegu i na način propisan ovim zakonom ili drugim aktima mjerodavna tijela kojima je preneseno pravo upravljanja javnim vodnim dobrom

Članak 167.

(1) Kanton je mjerodavan za vršenje poslova i zadataka koji su ovim zakonom stavljeni u njegovu mjerodavnost, a način organizacije vršenja tih poslova uređuje se propisom kantona.

(2) Kanton svojim propisom može određene poslove iz svoje mjerodavnosti prenijeti na grad i/ili općinu na svome području.

XII. FINANCIRANJE UPRAVLJANJA VODAMA

Članak 168. toč. 1., 2. i 3.

Izvori sredstava

Sredstva se za obavljanje poslova i zadataka određenih ovim zakonom osiguravaju iz:

1. opće vodne naknade;
2. posebnih vodnih naknada;
3. prihoda po osnovi zakupa javnog vodnog dobra;

Članak 169. st. (1) i (2)

Opća vodna naknada

(1) Obveznici su plaćanja opće vodne naknade fizičke i pravne osobe registrirane za obavljanje djelatnosti.

(2) Obveznici iz stavka 1. ovoga članka dužni su plaćati opću vodnu naknadu u visini od 0,5 % osnovice koju čini neto-plaća uposlenika u radnome odnosu na neodređeno i na određeno vrijeme i naknada isplaćena po osnovi ugovora o djelu.

Članak 170. stavak (1) toč. 1. i 2. i stavak (2)

Posebne vodne naknade

(1) Posebne vodne naknade su:

1. Naknada za korištenje površinskih i podzemnih voda koja obuhvata zahvatanje:
 - vode za javnu vodoopskrbu,
 - vode i mineralne vode koja se koristi za flaširanje vode,
 - vode za navodnjavanje,
 - vode za uzgajanje ribe u ribnjacima,
 - vode za industrijske procese, uključujući i
 - termoelektrane,
 - vode za druge namjene.

Naknada se iz točke 1. stavka 1. ovoga članka obračunava na temelju količine zahvaćene vode izražene u m³. Visina ove naknade može biti različita, ovisno o namjeni i kvaliteti vode.

2. Naknada za korištenje vode za proizvodnju električne energije dobijene korištenjem hidroenergije. Ova se naknada obračunava na temelju proizvedene električne energije izraženo u kWh;

(2) Obveznik plaćanja posebnih vodnih naknada iz stavka 1. toč. 1., 2. i točka 3. alineja

2. i 3. i točka 4. ovoga članka je fizička i pravna osoba koja je dužna pribaviti vodnu dozvolu odnosno vodnu suglasnost za odgovarajuću aktivnost u smislu odredbi ovoga zakona. Ovoj obvezi ne podliježe fizička i pravna osoba iz članka 110. stavak 3. ovoga zakona, jer je u tom slučaju obveznik plaćanja naknade operator javnoga vodovodnog odnosno kanalizacijskoga sustava.

Članak 171.

Visina posebne vodne naknade

Visinu posebne vodne naknade iz članka 170. ovoga zakona propisuje Vlada Federacije, na zajednički prijedlog Federalnoga ministarstva i federalnoga ministra mjerodavna za okoliš, uz prethodnu suglasnost federalnoga ministarstva mjerodavna za financije.

Članak 177.

Raspodjela vodnih naknada

(1) Vodne naknade iz čl. 169. i 170. ovoga zakona i prihodi prikupljeni po osnovi zakupa javnoga vodnog dobra na površinskim vodama I. kategorije raspoređuju se na sljedeći način:

1. mjerodavnoj agenciji za vode 40%,
2. u korist proračuna kantona 45% i
3. u korist Fonda za zaštitu okoliša Federacije 15%.

(2) Prihodi od zakupa javnoga vodnog dobra na površinskim vodama II. kategorije u cijelosti pripadaju proračunu kantona.

(3) Za korištenje sredstava iz stavka 1. točka 2. i stavka 2. ovoga članka kantoni su dužni uspostaviti instituciju propisom iz članka 167. stavak 1. ovoga zakona.

(4) Raspodjela se sredstava iz stavka 1. ovoga članka može promijeniti. O potrebi promjene raspodjele odlučuje Vlada Federacije svake dvije godine, na usuglašeni prijedlog Federalnoga ministarstva, federalnoga ministarstva mjerodavna za okoliš i kantonalnih ministarstva mjerodavnih za vode.

Članak 222.

Kantonalni propisi

(1) Kantoni su dužni odredbe kantonalnoga zakona o vodama usuglasiti s odredbama ovoga zakona u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga zakona.

(2) Zakonima kantona reguliraju se pitanja ustrojstva i načina vršenja poslova koji su ovim zakonom stavljeni u mjerodavnost kantona.

C. Zakon o izdvajanju i usmjeravanju dijela prihoda poduzeća ostvarenog korištenjem hidroakumulacijskih objekata („Službene novine Federacije BiH“, broj: 44/02)

Članak 1.

Ovim zakonom utvrđuje se visina i način izdvajanja i usmjeravanja dijela prihoda poduzeća ostvarenog korištenjem hidroakumulacijskih objekata, izgrađenih na potopljenim područjima sa svrhom proizvodnje električne energije i pitke i industrijske vode (u daljnjem tekstu: naknada).

Članak 2.

Javno poduzeće i druge pravne osobe koje ostvaruju prihod korištenjem hidroakumulacijskog objekta izgrađenog na potopljenom području, dužni su po odredbama ovog zakona plaćati naknadu.

Članak 3.

Naknada iz članka 1. ovog zakona iznosi 0,005 KM po proizvedenom kilovatsatu (kWh) električne energije, odnosno 0,005 KM po utrošenom kubičnom metru (m³) vode.

Članak 5.

Naknada se uplaćuje u proračun općine ili grada na čijem je području izgrađen hidroakumulacijski objekt.

Članak 8.

Kontrolu obračuna, izdvajanja i uplate naknade vrši Federalno ministarstvo financija - Federalno ministarstvo finansija.

D. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izdvajanju i usmjeravanju dijela prihoda poduzeća ostvarenog korištenjem hidroakumulacijskih objekata („Službene novine Federacije BiH“, broj: 57/09)

Članak 1.

U Zakonu o izdvajanju i usmjeravanju dijela prihoda poduzeća ostvarenog korištenjem hidroakumulacijskih objekata ("Službene novine Federacije BiH", broj: 44/02) u članku 3. broj "0,005" zamjenjuje se brojem "0,01". U istom članku dodaje se novi stavak (2) koji glasi:

„Naknada iz stavka (1) ovog članka procentualno se usklađuje sa svakim povećanjem, odnosno smanjenjem cijene električne energije koju utvrđuje Regulatorno povjerenstvo za električnu energiju Federacije Bosne i Hercegovine i primjenjuje se od dana povećanja odnosno smanjenja cijene električne energije“.

Članak 3.

Iza članka 8. dodaje se novi članak 8a. koji glasi:

"Naknade utvrđene ovim Zakonom dužna su plaćati javna poduzeća i druge pravne osobe koji koriste hidroakumulacijske objekte, bez obzira imaju li sjedište na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine, Bosne i Hercegovine ili drugih država".

E. Zakon o dopuni Zakona o izdvajanju i usmjeravanju dijela prihoda poduzeća ostvarenog korištenjem hidroakumulacijskih objekata („Službene novine Federacije BiH“, broj: 105/21)

Članak 1.

U Zakonu o izdvajanju i usmjeravanju dijela prihoda poduzeća ostvarenog korištenjem hidroakumulacijskih objekata ("Službene novine Federacije BiH", br.: 44/02 i 57/09) u članku 3. dodaju se novi st. 3. i 4. koji glase:

„Godišnji iznos naknade iz stavka 1. ovog članka ne može biti manji od 1.500,00 KM po 1 hektaru (ha) hidroakumulacijom potopljene površine. Ako je godišnjim obračunom iz stavka 1. ovog članka iznos naknade manji od 1.500,00 KM po 1 hektaru hidroakumulacijom potopljene površine, obračun se vrši prema ovom iznosu.

Obračun naknade prema prethodnom stavku vrši se najkasnije do 31. ožujka tekuće godine za prethodnu godinu."

F. Zakon o izmjenama i dopuni zakona o izdvajanju i usmjeravanju dijela prihoda poduzeća ostvarenog korištenjem hidroakumulacijskih objekata („Službene novine Federacije BiH“, broj: 47/24)

Članak 1.

U Zakonu o izdvajanju i usmjeravanju dijela prihoda poduzeća ostvarenog korištenjem hidroakumulacijskih objekata ("Službene novine Federacije BiH", br.: 44/02, 18/03, 9/04, 57/09 i 105/21) u članku 3. stavku (1) broj: "0,01" zamjenjuje se brojem: "0,012".

Stavak (2) briše se. Dosadašnji st. (3) i (4) postaju st. (2) i (3).

G. Zakon o vodama Kantona 10

(„Narodne novine Kantona 10“, broj: 8/15)

Članak 1.

(Predmet Zakona)

(1) Ovim zakonom uređuje se razvrstavanje površinskih voda, vodno dobro i vodni objekti,

upravljanje vodama, korištenje voda, zaštita voda, uređenje i održavanje vodotoka i drugih voda i zaštita od štetnog djelovanja voda, informacijski sustav voda, vodni akti, ograničenja prava vlasništva korisnika zemljišta, organizacija upravljanja vodama, financiranje upravljanja vodama, nadzor nad provođenjem zakona, kaznene odredbe i druga pitanja značajna za vode unutar područja Kantona 10 (u daljnjem tekstu: Kanton), a koja su Federalnim zakonom o vodama ("Službene novine Federacije BiH", broj: 70/06) (u daljnjem tekstu: Federalni Zakon) stavljena u mjerodavnost Kantona.

(2) Upravljanje vodama obuhvaća zaštitu voda, korištenje voda, zaštitu od štetnog djelovanja voda i uređenje vodotoka i drugih voda.

Članak 3. stavak (1)
(Opća načela)

(1) Vode su opće dobro i kao takve su pod posebnom zaštitom Bosne i Hercegovine, Federacije BiH, Kantona i općine.

Članak 6.

(Razvrstavanje površinskih voda)

(1) Površinske vode se, prema značaj u kojeg imaju za upravljanje vodama, razvrstavaju u:

- a.vode I kategorije i
- b.vode II kategorije.

(2) Vode I kategorije na području Kantona su:

- a.Vodotoci: - Unac
- b.Umjetne akumulacije:
 - Buško blato (jezero)
 - Mandak
 - Lipa
 - Župica
- c. Prirodna jezera i močvarna područja:
 - Blidinje

(3) Sve preostale vode na području Kantona su vode II kategorije.

Članak 17.

(Upravljanje vodama)

Za upravljanje vodama, u smislu članka 1. ovog Zakona mjerodavna je Bosna i Hercegovina, Federacija BiH, Kanton i općina, na način utvrđen ovim zakonom i Federalnim zakonom.

Članak 20.

(Politika upravljanja vodama)

Kanton i općine dužni su provoditi politiku upravljanja vodama utvrđenu strateškim i planskim dokumentima donesenim na temelju ovog zakona i Federalnog zakona.

Članak 21. stavak (2)
(Korištenje voda)

(2) Korištenje vode kao prirodnog bogatstva u gospodarske svrhe definirane stavkom 1. točkom a) samo korištenje vode za tehnološke potrebe, točkom b) korištenje vodnih snaga za proizvodnju električne energije i druge pogonske namjene i točkom c) eksploatacija vode za komercijalne (gospodarske) svrhe, ovog članka smatra se korištenjem vode kao prirodnog bogatstva od posebnog značaja za Kanton i općinu.

H. Odluka o izmjenama i dopunama odluke o komunalnoj naknadi

(„Službeni glasnik Grada Livno“, broj: 11/21)

Članak 1. stavak 2.
- **osporena odredba**
u dijelu koji glasi:

„hidroakumulacije, površine koje se koriste za prikupljanje vode“

U Odluci o komunalnoj naknadi („Službeni glasnik Grada Livna“, br. 4/18 i 3/20), u članku 3. dodaje se stavak 2., koji glasi:

„Pod otvorenim prostorom koji se koristi u svrhu obavljanja poslovne djelatnosti podrazumijevaju se: skladišta, stovarišta, tržnice, hidroakumulacije, površine koje se koriste za prikupljanje vode, solarne elektrane i vjetroeletreane i drugi otvoreni prostor koji služi za obavljanje djelatnosti.“

Članak 4. stavak 3.
- **osporena odredba**

Iza članka 7. dodaje se članak 7a., koji glasi:
Komunalna naknada se naplaćuje za hidroakumulacije i površine, koje se koriste za prikupljanje vode u svrhu proizvodnje električne energije, u iznosu od 0,009 KM mjesečno.

6. Sudbena praksa Ustavnog suda Federacije

Presuda broj: U-21/21 od 5.4.2023. godine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 35/23).

7. Činjenično stanje i stav Ustavnog suda Federacije

1.

Analizom navoda iz predloženog ustavnog pitanja, odgovora na zahtjev, uvidom u spis Kantonalnog suda u Livnu, te primjenom relevantnog prava i ustavnosudbene prakse, utvrđeno je sljedeće.

U osnovi predmet spornog ustavnog pitanja, se vodi oko ustavnosti pojedinih odredaba članka Odluke o komunalnoj naknadi Grada Livno. Sporno pitanje je naplata komunalne naknade od strane Grada Livno za korištenje vode iz vještačke akumulacije u gospodarske svrhe, odnosno za proizvodnju električne energije.

Naime, osporena Odluka donesena je na temelju čl. 26., 26.a), 27., 35. i 37. Zakona o komunalnim djelatnostima i članka 22. stavak 1. toč. 7. i 116. Statuta Općine, sada Grada Livno. Ustavni sud Federacije primjećuje i da prema odredbama tog zakona korištenje vode iz hidroakumulacije u svrhu proizvodnje električne energije ne spada u taksativno nabrojane komunalne djelatnosti poput opskrbe pitkom vodom, javne rasvjete, održavanje grobalja itd., navedene u članku 3. Zakona o komunalnim djelatnostima, stoga i ne može podlijeći naplati komunalne naknade.

Određbe članka III.2. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, eksploatacija i korištenje prirodnih bogatstava (u koje spadaju vode) je u zajedničkoj nadležnosti Federacije Bosne i Hercegovine i Kantona.

Točka h), članka III.2. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine se odnosi na iskorištavanje prirodnih bogatstava.

Pri tome, kantoni i Federacija Bosne i Hercegovine moraju koordinirati svoje aktivnosti u pogledu upravljanja prirodnim bogatstvima i djelovati sukladno sa Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine i načelima lojalnosti i solidarnosti. Lokalna samouprava u konkretnom slučaju i predmetu ustavnog pitanja u ovom slučaju Grad Livno ne može samostalno propisivati opću vodnu naknadu za oblast koja je u isključivoj nadležnosti Federacije Bosne i Hercegovine i Kantona.

Posebni propisi za vode i energetiku u konkretnom predmetu od značaja za odlučivanje o istom su između ostalog Zakon o vodama Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 70/06). Prema odredbama ovog zakona određena je i propisana klasifikacija voda: da se vode dijele na I i II kategoriju. U odnosu na naknade za korištenje voda, prema odredbama ovog zakona propisane su opća vodna naknada i posebne vodne naknade (čl. 169. i 170. Zakona o vodama) za izdavanje vodnih akata i obavljanje djelatnosti. U odnosu na naknadu za korištenje hidroakumulacijskih objekata, Ustavni sud Federacije posebno naglašava da

правне особе, попут HEP d.d. Zagreb које користе хидроакumulационе објекте и обављају дјелатности производње електричне енергије, плаћају накнаду за остварену корист коришћењем хидроакumulационих објеката, а ова накнада је дефинирана на разини Федерације Босне и Херцеговине.

Странке у овом поступку већ плаћају три/3 врсте накнада за коришћење хидроакumulационих објеката у сврху производње струје.

Уставни суд Федерације аргументе за наведено налази и у Пресуди овог суда, број: U-21/21 од 5.4.2023. године у којој је утврђено да и кантон није имао уставно овлашћење да прописује конкретну материју везано за оспорене накнаде, јер та материја спада у област која је у цијелости регулирана на разини Федерације Босне и Херцеговине.

Наглашавамо да је вода, а поготово њено коришћење за енергетску производњу у Федерацији Босне и Херцеговине, третирана као ресурс од јавног интереса. Производња електричне енергије је стратешка господарска дјелатност регулирана на разини Федерације Босне и Херцеговине у смислу чланка III.1. f) Устава Федерације Босне и Херцеговине.

У том контексту истичемо да је и одредбама Закона о водима Федерације Босне и Херцеговине, прописано да се коришћење хидроакumulационих објеката и обављање дјелатности производње електричне енергије врши кроз систем водних накнада. Time се јасно раздваја природа ове обавезе од локалних комуналних давања.

Дакле, прописивањем комуналне накнаде у оспореном дијелу за исту правну основу доносилац оспорене Одлуке је у том дијелу изашао из оквира своје Уставом Федерације Босне и Херцеговине дефиниране надлежности.

С тим у свежи је Уставни суд Федерације и одлучио да оспорене одредбе Одлуке нису у сагласности са Уставом Федерације Босне и Херцеговине. Уставни суд Федерације у односу на друге повреду на које је указао подносилац захтјева, а обзиром да доносилац оспорених одредаба нема уставно овлашћење за њихово прописивање, сматра да није потребно да их посебно анализира.

Имајући у виду напријед наведено, ријешено је као у изреци пресуде.

Босна и Херцеговина

**FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
USTAVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

Број: U-4/24
Сарајево, 30.9.2025. године

Предсједница
Уставног суда Федерације
Босне и Херцеговине
Aleksandra Martinović

**УСТАВНИ СУД
ФЕДЕРАЦИЈЕ БИХ**

Уставни суд Федерације Босне и Херцеговине, одлучујући о уставном питању које је предочио Кантонални суд у Ливну у вези са утврђивањем уставности одредаба члана 1. став 2. у дијелу који гласи: "хидроакумулације, површине које се користе за прикупљање воде" и члана 4. став 3. Одлуке о измјенама и допунама Одлуке о комуналној накнади Града Ливно, на основу члана IV.Ц.3.10. (4) Устава Федерације Босне и Херцеговине, на сједници без јавне расправе одржаној дана 30.9.2025. године, донио је:

ПРЕСУДА

Утврђује се да члан 1. став 2. у дијелу који гласи: "хидроакумулације, површине које се користе за прикупљање воде" и члан 4. став 3. Одлуке о измјенама и допунама Одлуке о комуналној накнади („Службени гласник Града Ливно”, број: 11/21) нису у сагласности са Уставом Федерације Босне и Херцеговине.

Пресуду објавити у „Службеним новинама Федерације БиХ“, „Народним новинама Кантона 10“ и „Службеном гласнику Града Ливно”.

Образложење

1. Подносилац захтјева и предмет захтјева

Кантонални суд у Ливну (у даљем тексту: подносилац захтјева) је поднеском број: 010-0-Су-23-000354 дана 8.1.2024. године, Уставном суду Федерације Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Уставни суд Федерације), предочио уставно питање -

оцјена уставности члана 1. став 2. у дијелу који гласи: "хидроакумулације, површине које се користе за прикупљање воде" и члана 4. став 3. Одлуке о измјенама и допунама Одлуке о комуналној накнади (у даљем тексту: оспорене одредбе, односно оспорена Одлука) са одредбама члана П.А.2.(1) ц) и к) Устава Федерације Босне и Херцеговине.

У смислу члана IV.Ц.3.10. (4) Устава Федерације Босне и Херцеговине, подносилац захтјева је овлашћен за предочавање уставног питања Уставном суду Федерације.

2. Странке у поступку

У складу са чланом 39. став 2. Закона о поступку пред Уставним судом Федерације Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације БиХ“, бр.: 6/95 и 37/03), странке у овом уставносудском предмету су: подносилац захтјева, Хрватска електропривреда д.д. Загреб, ХЕП Производња д.о.о. Загреб, Градоначелник Града Ливно, као странке у судском поступку пред подносиоцем захтјева и Градско вијеће Града Ливно, као доносилац оспорене Одлуке.

3. Битни наводи захтјева

У поступку рјешавања управног спора, који се води пред подносиоцем захтјева у управној ствари наплате градске комуналне накнаде од посебног значаја за град, појавило се уставно питање које се односи на оцјену уставности оспорених одредаба, из разлога што се спорна накнада наплаћује тужиоцима у управном спору, који користе опште добро - воду у привредне сврхе за производњу електричне енергије.

Наиме, према наводима из захтјева, у предмету који се води пред подносиоцем захтјева, утврђена је обавеза плаћања комуналне накнаде за хидроакумулације и површине које се користе за прикупљање воде у сврху производње електричне енергије власнику/кориснику предметних површина.

Према наводима подносиоца захтјева, ХЕП д.д. Загреб сматра да је чланом 28. Закона о комуналним дјелатностима („Народне новине Кантона 10“, бр.: 2/06,4/06 и 13/07), прописано да се комунална накнада одређује за стамбено производни и пословни простор према јединици мјере метру квадратном за изграђене корисне

површине, а за отворени простор - складишта, стоваришта и тржнице као и за други отворени простор који непосредно служи за обављање дјелатности, према јединици мјере метру квадратном отвореног простора.

Законодавац је, како се наводи прописао да се под појмом отворени простор подразумијевају складишта, стоваришта, тржнице и други отворени простори нпр. гробља, с тим да није прописао да у отворени простор потпадају и хидроакумулације, соларне електране и вјетроелектране које служе за обављање дјелатности.

Имајући у виду одредбе члана 28. истог Закона, подносилац захтјева образлаже, да је Градско вијеће Ливно противно одредбама овог закона и Уставу Федерације Босне и Херцеговине „преузело овлашћења Скупштине Кантона 10 и поступило супротно одредбама члана 8. ст. 1. и 2. и ставу 3. алинеја 20. Закона о принципима локалне самоуправе у Федерацији Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације БиХ“, бр.: 49/06 и 51/09) и донијело оспорену Одлуку која му није повјерена нити једним конкретним законом“.

Подносилац захтјева у образложењу истиче да је Одлука донесена на основу чл. 26., 26.а), 27., 35. и 37. Закона о комуналним дјелатностима, Статута ове општине, на начин да је у члану 1. став 2. оспорене Одлуке дефинисан појам „отвореног простора који се користи у сврху обављања пословне дјелатности под којим се подразумијевају складишта, стоваришта, тржнице, хидро-акумулације, површине које се користе за прикупљање воде, соларне електране и вјетро-електране и други отворени простори који служе за обављање дјелатности“, док се у односу на члан 4. став 3. оспоравају одредбе којима је прописано да се комунална накнада наплаћује за хидроакумулације и површине које се користе за прикупљање воде у сврху производње електричне енергије у износу од 0,009 КМ мјесечно“.

Према наводима захтјева, претходно питање појавило се пред подносиоцем захтјева којим се жели разјаснити да ли је оспореним одредбама Одлуке прописана накнада за хидроакумулације и површине које се користе за прикупљање воде у сврху производње електричне енергије у наведеном износу од 0,009 КМ мјесечно, прецизније да ли је хидроакумулација простор и накнада парафискални намет

којим се периодично захвата у имовину ХЕП д.д. Загреб. Подносилац захтјева сматра да су основани наводи у односу на оспорене одредбе Одлуке.

Користећи овлашћења из члана IV.Ц.(3)10.(4) Устава Федерације Босне и Херцеговине, подносилац захтјева предлаже Уставном суду Федерације да утврди да ли су оспореним одредбама Одлуке повријеђене одредбе члана II.A.2. (1) ц) и к) Устава Федерације Босне и Херцеговине (право на једнакост пред законом и право на имовину).

4. Битни наводи одговора на захтјев

У складу са чланом 16. Закона о поступку пред Уставним судом Федерације, Уставни суд Федерације је актом број: У-4/24 од 8.4.2024. године, затражио од странака у судском поступку одговор на захтјев подносиоца.

Градоначелник Града Ливно, доставио је тражени одговор у којем елаборира правни основ за доношење Одлуке о комуналним накнадама од стране Градског вијећа Ливно.

У том смислу позива се на одредбу чл. 26. – 37. Закона о комуналним дјелатностима са посебним освртом на одредбу члана 28. овог закона којим је регулисано да се обавеза плаћања комуналне накнаде поред складишта, стоваришта и тржнице утврђује и за сваки други отворени простор под условом да исти служи за обављање дјелатности, те се не може сматрати узимањем овлашћења Скупштини Кантона 10.

Даље наводи неспорним да је хидроакумулација и површине које се користе за прикупљање воде службе ХЕП д.д. Загреб у сврху обављања дјелатности производње електричне енергије, услов за утврђивање обавезе плаћања комуналне накнаде у складу са наведеним законским одредбама. Истиче одредбе чл. 27. и 35. наведеног Закона према којим је регулисано да градска и општинска вијећа утврђују висину комуналне накнаде у складу са мјерилима утврђеним овим законом. Према датом мишљењу, оспорена Одлука и приход од комуналне накнаде изражено у процентима 100% је приход града чиме није дошло до повреде права тужиоцу на једнакост пред законом, нити повреде права на имовину.

Градско вијеће Ливно је доставило одговор на захтјев у којем наводи да је правни основ за доношење оспорених одредби Одлуке садржан у Закону о комуналним дјелатностима који није прецизирао „друге отворене просторе који непосредно служе за обављање дјелатности“. Сматрају да законско овлашћење града произилази из одредбе члана 26. став 1. тог закона којим је прописано да је накнада намјенски приход града и члана 27. став 2. истог закона којим је прописано да висину комуналне накнаде одређује град.

Стога, по њима је неспорно да је Градско вијеће Ливно поступило у оквиру законом му датих овлашћења. Притом и Закон о принципима локалне самоуправе у Федерацији Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 49/06 и 51/09) прописује властите надлежности јединица локалне самоуправе у које спада и област која је регулисана овдје оспореном Одлуком.

Позивају се и на Статут Општине, сада Града Ливно, те у коначници предлажу да се утврди да оспорене одредбе Одлуке нису у несагласности са Уставом Федерације Босне и Херцеговине.

5. Релевантно право

А. Устав Федерације Босне и Херцеговине

Члан III.1. тач. б), ц) и ф)

У искључивим су овлашћењима Федерације:

б) утврђивање привредне политике, укључујући планирање и обнову те политику коришћења земљишта на федералном нивоу,
ц) доношење прописа о финансијама и финансијским институцијама Федерације и фискална политика Федерације,
ф) утврђивање енергетске политике, укључујући расподјелу између кантона, те осигурање и одржавање потребне инфраструктуре.

Члан III.2. тачка х)

Овлашћења су федералне власти и кантона сљедећа:

х) искоришћавање природних богатстава.

Члан III. 3. (1)

(1) Према потребама, овлашћења из члана III. 2 могу се испуњавати заједнички или засебно, или од стране кантона координирано од федералне власти.

Члан IV.Ц.3.10. (4)

Уставни суд такође одлучује о уставним питањима која му предочи Врховни суд или пак неки кантонални суд а која се јаве током поступка пред тим судом.

Члан IV.Ц.3.11.

Кад Врховни суд, или кантонални суд, у току поступка који се води пред судом, сматрају да одговарајући закон није у складу са овим уставом, обуставит ће поступак и предочити предмет Уставном суду у складу са чланом IV.Ц.10.(3).

Б. Закон о водама

(„Службене новине Федерације БиХ“, број: 70/06)

Члан 1.

Предмет Закона

(1) Овим се законом уређује начин управљања водама унутар територија Федерације Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Федерација).

(2) Управљање водама обухвата заштиту вода, коришћење вода, заштиту од штетна дјеловања вода и уређење водотока и других вода.

(3) Овим се законом уређује водно добро и јавно водно добро, водни објекти, правна лица и друге институције мјеродавне за поједина питања управљања водама и друга проблематика у погледу вода у Федерацији.

Члан 3. став (1)

Општи принципи

(1) Воде су опште добро и као такве су под посебном заштитом Босне и Херцеговине, Федерације, кантона, града и општина.

Члан 5.

Разврставање површинских вода

(1) Површинске воде се, према значају који имају за управљање водама, разврставају у воде I. категорије и воде II. категорије.

(2) Воде I. категорије су :

...

Б) На Водноме подручју Јадранског мора

Вјештачке акумулације

1. Рама
2. Јабланица
3. Грабовица
4. Салаковац
5. Мостар
6. Бушко блато
7. Мандек
8. Липа

Све преостале воде су воде II. категорије.

Члан 7. став (1)

Водно добро

(1) Водно је добро, према овоме закону, скуп земљишних честица који обухвата:

1. земљиште на којем је површинска вода трајно или повремено присутна и због тога се обликују посебни хидролошки, геоморфолошки и биолошки односи, који одређују водне и о води зависне екосистеме;
2. основно корито текућих вода, укључујући отоке и обале до изразите геоморфолошке промјене;
3. приобални појас ширине 15 метара од границе обале (изразите морфолошке промјене) за површинске воде I. категорије односно приобални појас ширине 5 метара од границе обале (изразите морфолошке промјене) за површинске воде II. категорије;
4. земљиште потопљено стајаћим водама, укључујући обалу до највишега забиљеженог водостаја;
5. напуштена ријечна корита које вода повремено плави, мочваре и земљиште потопљено водом због захвата у простору;
6. уређени инундацијски појас;
7. земљиште испод и поред водних објеката из члана 14. став 1. тачка 1. овога закона.

Члан 9.

Јавно водно добро

(1) Јавно водно добро чине земљишне честице из члана 7. став 1. овога закона, што су до дана ступања на снагу овога закона биле уписане у земљишним књигама као јавно добро, државно власништво или власништво града или општине, односно што су на основу закона постале државно власништво.

(2) Јавним водним добром сматрају се, све до доказа супротнога, и оне земљишне честице из члана 7. став 1. овога закона које до дана ступања на снагу овога закона нису биле уписане у земљишне књиге, односно које су уписане у земљишне књиге, али нико није наведен као њихов власник.

(3) Јавно водно добро дефинисано у ставу 1. овога члана је добро од општега интереса и:

1. у власништву је Федерације за све површинске воде I. категорије у смислу овога закона,
2. у власништву је града и општина за све површинске воде II. категорије у смислу овога закона, ако то није друкчије уређено посебним кантоналним прописом.

(4) Овлашћења управљања јавним водним добром врше органи власти, правна лица и друге институције, у опсегу и на начин прописан овим законом или другим актима мјеродавни органи којима је пренесено право управљања јавним водним добром

Члан 167.

(1) Кантон је мјеродаван за вршење послова и задатака који су овим законом стављени у његову мјеродавност, а начин организације вршења тих послова уређује се прописом кантона.

(2) Кантон својим прописом може одређене послове из своје мјеродавности пренијети на град и/или општину на своме подручју.

ХП. ФИНАНСИРАЊЕ УПРАВЉАЊА ВОДАМА

Члан 168. тач. 1., 2. и 3.

Извори средстава

Средства се за обављање послова и задатака одређених овим законом осигуравају из:

1. опште водне накнаде;
2. посебних водних накнада;
3. прихода по основи закупа јавног водног добра;

Члан 169. ст. (1) и (2)

Општа водна накнада

(1) Обавезници су плаћања опште водне накнаде физичка и правна лица регистрована за обављање дјелатности.

(2) Обавезници из става 1. овог члана дужни су плаћати општу водну накнаду у висини од 0,5 % основице коју чини нето-плата запосленика у радноме односу на неодређено и на одређено вријеме и накнада исплаћена по основи уговора о дјелу.

Члан 170. став (1) тач. 1. и 2. и став (2)

Посебне водне накнаде

(1) Посебне водне накнаде су:

1. Накнада за коришћење површинских и подземних вода која обухвата захватање:
 - воде за јавну водоопскрбу,
 - воде и минералне воде која се користи за флаширање воде,
 - воде за наводњавање,
 - воде за узгајање рибе у рибњацима,
 - воде за индустријске процесе, укључујући и
 - термоелектране,
 - воде за друге намјене.

Накнада се из тачке 1. става 1. овог члана обрачунава на основу количине захваћене воде изражене у м3. Висина ове накнаде може бити различита, зависно о намјени и квалитети воде.

2. Накнада за коришћење воде за производњу електричне енергије добијене коришћењем хидроенергије. Ова се накнада обрачунава на основу произведене електричне енергије изражено у kWh;

(2) Обавезник плаћања посебних водних накнада из става 1. тач. 1., 2. и тачка 3. алинеја 2. и 3. и тачка 4. овог члана је физичко и правно лице које је дужно прибавити водну дозволу односно водну сагласност за одговарајућу активност у смислу одредби овога закона. Овој обавези не подлијеже физичко и правно лице из члана 110. став 3. овог закона, јер је у том случају обавезник плаћања накнаде оператор јавнога водоводног односно канализацијског система.

Члан 171.

Висина посебне водне накнаде

Висину посебне водне накнаде из члана 170. овога закона прописује Влада Федерације, на заједнички приједлог Федералног министарства и федералног министра мјеродавна за околицу, уз претходну сагласност федералног министарства мјеродавна за финансије.

Члан 177.

Расподјела водних накнада

(1) Водне накнаде из чл. 169. и 170. овога закона и приходи прикупљени по основи закупа јавног водног добра на површинским водама I. категорије распоређују се на следећи начин:

1. мјеродавној агенцији за воде 40%,
2. у корист буџета кантона 45% и
3. у корист Фонда за заштиту околиша Федерације 15%.

(2) Приходи од закупа јавног водног добра на површинским водама II. категорије у цијелости припадају буџету кантона.

(3) За коришћење средстава из става 1. тачка 2. и става 2. овога члана кантони су дужни успоставити институцију прописом из члана 167. став 1. овог закона.

(4) Расподјела се средстава из става 1. овог члана може промијенити. О потреби промјене расподјеле одлучује Влада Федерације сваке двије године, на усаглашени приједлог Федералног министарства, федералног министарства мјеродавна за околиш и кантоналних министарства мјеродавних за воде.

Члан 222.

Кантонални прописи

(1) Кантони су дужни одредбе кантоналног закона о водама усагласити са одредбама овога закона у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овога закона.

(2) Законима кантона регулишу се питања организације и начина вршења послова који су овим законом стављени у мјеродавност кантона.

В. Закон о издвајању и усмјеравању дијела прихода предузећа оствареног коришћењем хидроакумулацијских објеката („Службене новине Федерације БиХ“, број: 44/02)

Члан 1.

Овим законом утврђује се висина и начин издвајања и усмјеравања дијела прихода предузећа оствареног коришћењем хидроакумулацијских објеката, изграђених на потопљеним подручјима са сврхом производње електричне енергије и питке и индустријске воде (у даљем тексту: накнада).

Члан 2.

Јавно предузеће и друга правна лица која остварују приход коришћењем хидроакумулацијског објекта изграђеног на потопљеном подручју, дужни су по одредбама овог закона плаћати накнаду.

Члан 3.

Накнада из члана 1. овог закона износи 0,005 КМ по произведеном киловатсату (kWh) електричне енергије, односно 0,005 КМ по утрошеном кубичном метру (м³) воде.

Члан 5.

Накнада се уплаћује у буџет општине или града на чијем је подручју изграђен хидроакумулацијски објект.

Члан 8.

Контролу обрачуна, издвајања и уплате накнаде врши Федерално министарство финансија - Федерално министарство финансија.

Г. Закон о измјенама и допунама Закона о издвајању и усмјеравању дијела прихода предузећа оствареног коришћењем хидроакумулацијских објеката („Службене новине Федерације БиХ“, број: 57/09)

Члан 1.

У Закону о издвајању и усмјеравању дијела прихода предузећа оствареног коришћењем хидроакумулацијских објеката ("Службене новине Федерације БиХ", број: 44/02) у члану 3. број "0,005" замјењује се бројем "0,01".

У истом члану додаје се нови став (2) који гласи:

"Накнада из става (1) овог члана процентуално се усклађује са сваким повећањем, односно смањењем цијене електричне енергије коју утврђује Регулаторна комисија за електричну енергију Федерације Босне и Херцеговине и примјењује се од дана повећања односно смањења цијене електричне енергије".

Члан 3.

Иза члана 8. додаје се нови члан 8а. који гласи:

„Накнаде утврђене овим Законом дужна су плаћати јавна предузећа и друга правна лица која користе хидроакумулацијске објекте, без обзира имају ли сједиште на територији Федерације Босне и Херцеговине, Босне и Херцеговине или других држава“.

Д. Закон о допуни Закона о издвајању и усмјеравању дијела прихода предузећа оствареног коришћењем хидроакумулацијских објеката („Службене новине Федерације БиХ“, број: 105/21)

Члан 1.

У Закону о издвајању и усмјеравању дијела прихода предузећа оствареног коришћењем

хидроакумулацијских објеката ("Службене новине Федерације БиХ", бр.: 44/02 и 57/09) у члану 3. додају се нови ст. 3. и 4. који гласе:

"Годишњи износ накнаде из става 1. ово члана не може бити мањи од 1.500,00 КМ по 1 хектару (ха) хидроакумулацијом потоњене површине. Ако је годишњим обрачуном из става 1. овог члана износ накнаде мањи од 1.500,00 КМ по 1 хектару хидроакумулацијом потоњене површине, обрачун се врши према овом износу.

Обрачун накнаде према претходном ставу врши се најкасније до 31. марта текуће године за претходну годину."

Ђ. Закон о измјенама и допуни закона о издвајању и усмјеравању дијела прихода предузећа оствареног коришћењем хидроакумулацијских објеката („Службене новине Федерације БиХ“, број: 47/24)

Члан 1.

У Закону о издвајању и усмјеравању дијела прихода предузећа оствареног коришћењем хидроакумулацијских објеката ("Службене новине Федерације БиХ", бр.: 44/02, 18/03, 9/04, 57/09 и 105/21) у члану 3. ставу (1) број: "0,01" замјењује се бројем: "0,012".

Став (2) брише се.

Досадашњи ст. (3) и (4) постају ст. (2) и (3).

Е. Закон о водама Кантона 10

(„Народне новине Кантона 10“, број: 8/15)

Члан 1.

(Предмет Закона)

(1) Овим законом уређује се разврставање површинских вода, водно добро и водни објекти, управљање водама, коришћење вода, заштита вода, уређење и одржавање водотока и других вода и заштита од штетног дјеловања вода, информациони систем вода, водни акти, ограничења права власништва корисника земљишта, организација управљања водама, финансирање управљања водама, надзор над провођењем закона, кривичне одредбе и друга питања значајна за воде унутар подручја Кантона 10 (у даљем тексту: Кантон), а која су Федералним законом о водама ("Службене новине Федерације БиХ", број: 70/06) (у даљем тексту: Федерални Закон) стављена у мјеродавност Кантона.

(2) Управљање водама обухваћа заштиту вода, коришћење вода, заштиту од штетног

дјеловања вода и уређење водотока и других вода.

Члан 3. став (1)
(Општи принципи)

(1) Воде су опште добро и као такве су под посебном заштитом Босне и Херцеговине, Федерације БиХ, Кантона и општине.

Члан 6.
(Разврставање површинских вода)

(1) Површинске воде се, према значају у којег имају за управљање водама, разврставају у:
а. воде I категорије и
б. воде II категорије.

(2) Воде II категорије на подручју Кантона су:

- а. Водотоци: - Унац
- б. Умјетне акумулације:
 - Бушко блато (језеро)
 - Мандак
 - Липа
 - Жупица

ц. Природна језера и мочварна подручја: - Блидиње

(3) Све преостале воде на подручју Кантона су воде II категорије.

Члан 17.
(Управљање водама)

За управљање водама, у смислу члана 1. овог закона мјеродавна је Босна и Херцеговина, Федерација БиХ, Кантон и општина, на начин утврђен овим законом и Федералним законом.

Члан 20.
(Политика управљања водама)

Кантон и општине дужни су проводити политику управљања водама утврђену стратешким и планским документима донесеним на основу овог закона и Федералног закона.

Члан 21. став (2)
(Коришћење вода)

(2) Коришћење воде као природног богатства у привредне сврхе дефинисане ставом 1. тачком а) само коришћење воде за технолошке потребе, тачком б) коришћење водних снага за производњу електричне енергије и друге погонске намјене и тачком ц) експлоатација воде за комерцијалне (привредне) сврхе, овог члана сматра се

коришћењем воде као природног богатства од посебног значаја за Кантон и општину.

Ж. Одлука о измјенама и допунама одлуке о комуналној накнади

(„Службени гласник Града Ливно“, број: 11/21)

Члан 1. став 2. –
оспорена одредба
у дијелу који гласи:

„хидроакумулације, површине које се користе за прикупљање воде“

У Одлуци о комуналној накнади („Службени гласник Града Ливно“, бр. 4/18 и 3/20), у члану 3. додаје се став 2., који гласи:

„Под отвореним простором који се користи у сврху обављања пословне дјелатности подразумијевају се: складишта, стоваришта, тржнице, хидроакумулације, површине које се користе за прикупљање воде, соларне електране и вјетроелектране и други отворени простор који служи за обављање дјелатности.“

Члан 4. став 3. –
оспорена одредба

Иза члана 7. додаје се члан 7а., који гласи:
„Комунална накнада се наплаћује за хидроакумулације и површине, које се користе за прикупљање воде у сврху производње електричне енергије, у износу од 0,009 КМ мјесечно.“

6. Судска пракса Уставног суда Федерације

Пресуда број: У-21/21 од 5.4.2023. године („Службене новине Федерације БиХ“, број: 35/23).

7. Чињенично стање и став Уставног суда Федерације

1.

Анализом навода из предложеног уставног питања, одговора на захтјев, увидом у спис Кантоналног суда у Ливну, те примјеном релевантног права и уставносудске праксе, утврђено је следеће.

У основи предмет спорног уставног питања, се води око уставности појединих одредаба члана Одлуке о комуналној накнади Града Ливно. Спорно питање је наплата комуналне накнаде од стране Града Ливно за коришћење воде из вјештачке акумулације у привредне сврхе, односно за производњу електричне енергије.

Наиме, оспорена Одлука донесена је на основу чл. 26., 26.а), 27., 35. и 37. Закона о

комуналним дјелатностима и члана 22. став 1. тач. 7. и 116. Статута Општине, сада Града Ливно. Уставни суд Федерације примјећује и да према одредбама тог закона коришћење воде из хидроакумулације у сврху производње електричне енергије не спада у таксативно набројане комуналне дјелатности попут опскрбе питком водом, јавне расвјете, одржавање гробаља итд., наведене у члану 3. Закона о комуналним дјелатностима, стога и не може подлијегати наплати комуналне накнаде.

Одредбе члана III.2. Устава Федерације Босне и Херцеговине, експлоатација и коришћење природних богатстава (у које спадају воде) је у заједничкој надлежности Федерације Босне и Херцеговине и Кантона.

Тачка х), члана III.2. Устава Федерације Босне и Херцеговине се односи на искоришћавање природних богатстава.

При томе, кантони и Федерација Босне и Херцеговине морају координирати своје активности у погледу управљања природним богатствима и дјеловати у складу са Уставом Федерације Босне и Херцеговине и принципима лојалности и солидарности. Локална самоуправа у конкретном случају и предмету уставног питања у овом случају Град Ливно не може самостално прописивати општу водну накнаду за област која је у искључивој надлежности Федерације Босне и Херцеговине и Кантона.

Посебни прописи за воде и енергетику у конкретном предмету од значаја за одлучивање о истом су између осталог Закон о водама Федерације Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације БиХ“, број: 70/06). Према одредбама овог закона одређена је и прописана класификација вода: да се воде дијеле на I и II категорију. У односу на накнаде за коришћење вода, према одредбама овог закона прописане су општа водна накнада и посебне водне накнаде (чл. 169. и 170. Закона о водама) за издавање водних аката и обављање дјелатности. У односу на накнаду за коришћење хидроакумулацијских објеката, Уставни суд Федерације посебно наглашава да правна лица, попут ХЕП д.д. Загреб која користе хидроакумулационе објекте и обављају дјелатности производње електричне енергије, плаћају накнаду за остварену корист коришћењем хидроакумулационих објеката, а ова накнада је дефинисана на нивоу Федерације Босне и Херцеговине.

Странке у овом поступку већ плаћају три/3 врсте накнада за коришћење хидроакумулационих објеката у сврху производње струје.

Уставни суд Федерације аргументе за наведено налази и у Пресуди овог суда, број: У-21/21 од 5.4.2023. године у којој је утврђено да и кантон није имао уставно овлашћење да прописује конкретну материју везано за оспорене накнаде, јер та материја спада у област која је у цијелости регулисана на нивоу Федерације Босне и Херцеговине.

Наглашавамо да је вода, а поготово њено коришћење за енергетску производњу у Федерацији Босне и Херцеговине, третирана као ресурс од јавног интереса. Производња електричне енергије је стратешка привредна дјелатност регулисана на нивоу Федерације Босне и Херцеговине у смислу члана III.1. ф) Устава Федерације Босне и Херцеговине.

У том контексту истичемо да је и одредбама Закона о водама Федерације Босне и Херцеговине, прописано да се коришћење хидроакумулационих објеката и обављање дјелатности производње електричне енергије врши кроз систем водних накнада. Тиме се јасно раздваја природа ове обавезе од локалних комуналних давања.

Дакле, прописивањем комуналне накнаде у оспореном дијелу за исту правну основу доносилац оспорене Одлуке је у том дијелу изашао из оквира своје Уставом Федерације Босне и Херцеговине дефинисане надлежности.

С тим у вези је Уставни суд Федерације и одлучио да оспорене одредбе Одлуке нису у сагласности са Уставом Федерације Босне и Херцеговине. Уставни суд Федерације у односу на друге повреде на које је указао подносилац захтјева, а обзиром да доносилац оспорених одредаба нема уставно овлашћење за њихово прописивање, сматра да није потребно да их посебно анализира.

Имајући у виду напријед наведено, ријешено је као у изреци пресуде.

Ову пресуду Уставни суд Федерације донио је у саставу: Александра Мартиновић, предсједница Суда, др сц. Борис Барун, Весна Будимир, Мирко Милићевић, проф.др Един Муминовић, Бранимир

Орашанин, Ајша Софтић, и др сц. Ален Талетовић и др Ања Вулета Павелка, судије Суда.

Босна и Херцеговина
ФЕДЕРАЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
УСТАВНИ СУД
ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И
ХЕРЦЕГОВИНЕ

Број: У-4/24
Сарајево, 30.9.2025. године

Предсједница
Уставног суда Федерације
Босне и Херцеговине
Александра Мартиновић

Ustavni sud Federacije Bosne i Hercegovine, odlučujući o ustavnom pitanju koje je predložio Kantonalni sud u Livnu u vezi sa utvrđivanjem ustavnosti odredaba člana 1. stav 2. u dijelu koji glasi: "hidroakumulacije, površine koje se koriste za prikupljanje vode" i člana 4. stav 3. Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o komunalnoj naknadi Grada Livno, na osnovu člana IV.C.3.10. (4) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, na sjednici bez javne rasprave održanoj dana 30.9.2025. godine, donio je:

П Р Е С У Д У

Utvrđuje se da član 1. stav 2. u dijelu koji glasi: "hidroakumulacije, površine koje se koriste za prikupljanje vode" i član 4. stav 3. Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o komunalnoj naknadi („Službeni glasnik Grada Livno”, broj: 11/21) nisu u saglasnosti sa Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine.

Presudu objaviti u „Službenim novinama Federacije BiH”, „Narodnim novinama Kantona 10” i „Službenom glasniku Grada Livno”.

О б р а з л о ж е н ј е

1. Podnosilac zahtjeva i predmet zahtjeva

Kantonalni sud u Livnu (u daljem tekstu: podnosilac zahtjeva) je podneskom broj: 010-0-Su-23-000354 dana 8.1.2024. godine, Ustavnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Ustavni sud Federacije), predložio ustavno pitanje - ocjena ustavnosti člana 1. stav 2. u dijelu koji glasi: "hidroakumulacije, površine koje se koriste za prikupljanje vode" i člana 4. stav 3. Odluke o

izmjenama i dopunama Odluke o komunalnoj naknadi (u daljem tekstu: osporene odredbe, odnosno osporena Odluka) sa odredbama člana II.A.2.(1) c) i k) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine.

U smislu člana IV.C.3.10. (4) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, podnosilac zahtjeva je ovlašten za predočavanje ustavnog pitanja Ustavnom sudu Federacije.

2. Stranke u postupku

U skladu sa članom 39. stav 2. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br.: 6/95 i 37/03), stranke u ovom ustavnosudskom predmetu su: podnosilac zahtjeva, Hrvatska elektroprivreda d.d. Zagreb, HEP Proizvodnja d.o.o. Zagreb, Gradonačelnik Grada Livno, kao stranke u sudskom postupku pred podnosiocem zahtjeva i Gradsko vijeće Grada Livno, kao donosilac osporene Odluke.

3. Bitni navodi zahtjeva

U postupku rješavanja upravnog spora, koji se vodi pred podnosiocem zahtjeva u upravnoj stvari naplate gradske komunalne naknade od posebnog značaja za grad, pojavilo se ustavno pitanje koje se odnosi na ocjenu ustavnosti osporenih odredaba, iz razloga što se sporna naknada naplaćuje tužiocima u upravnom sporu, koji koriste opće dobro - vodu u privredne svrhe za proizvodnju električne energije.

Naime, prema navodima iz zahtjeva, u predmetu koji se vodi pred podnosiocem zahtjeva, utvrđena je obaveza plaćanja komunalne naknade za hidroakumulacije i površine koje se koriste za prikupljanje vode u svrhu proizvodnje električne energije vlasniku/korisniku predmetnih površina.

Prema navodima podnosioca zahtjeva, HEP d.d. Zagreb smatra da je članom 28. Zakona o komunalnim djelatnostima („Narodne novine Kantona 10“, br.: 2/06,4/06 i 13/07), propisano da se komunalna naknada određuje za stambeno proizvodni i poslovni prostor prema jedinici mjere metru kvadratnom za izgrađene korisne površine, a za otvoreni prostor - skladišta, stovarišta i tržnice kao i za drugi otvoreni prostor koji neposredno služi za obavljanje djelatnosti, prema jedinici mjere metru kvadratnom otvorenom prostora.

Zakonodavac je, kako se navodi propisao da se pod pojmom otvoreni prostor podrazumijevaju skladišta, stovarišta, tržnice i drugi otvoreni

prostori npr. groblja, s tim da nije propisao da u otvoreni prostor potpadaju i hidroakumulacije, solarne elektrane i vjetroelektrane koje služe za obavljanje djelatnosti.

Imajući u vidu odredbe člana 28. istog Zakona, podnosilac zahtjeva obrazlaže, da je Gradsko vijeće Livno protivno odredbama ovog zakona i Ustavu Federacije Bosne i Hercegovine „preuzelo ovlaštenja Skupštine Kantona 10 i postupilo suprotno odredbama člana 8. st. 1. i 2. i stavu 3. alineja 20. Zakona o principima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br.: 49/06 i 51/09) i donijelo osporenu Odluku koja mu nije povjerena niti jednim konkretnim zakonom“.

Podnosilac zahtjeva u obrazloženju ističe da je Odluka donesena na osnovu čl. 26., 26.a), 27., 35. i 37. Zakona o komunalnim djelatnostima, Statuta ove općine, na način da je u članu 1. stav 2. osporene Odluke definisan pojam „otvorenog prostora koji se koristi u svrhu obavljanja poslovne djelatnosti pod kojim se podrazumijevaju skladišta, stovarišta, tržnice, hidro-akumulacije, površine koje se koriste za prikupljanje vode, solarne elektrane i vjetroelektrane i drugi otvoreni prostori koji služe za obavljanje djelatnosti“, dok se u odnosu na član 4. stav 3. osporavaju odredbe kojima je propisano da se komunalna naknada naplaćuje za hidroakumulacije i površine koje se koriste za prikupljanje vode u svrhu proizvodnje električne energije u iznosu od 0,009 KM mjesečno“.

Prema navodima zahtjeva, prethodno pitanje pojavilo se pred podnosiocem zahtjeva kojim se želi razjasniti da li je osporenim odredbama Odluke propisana naknada za hidroakumulacije i površine koje se koriste za prikupljanje vode u svrhu proizvodnje električne energije u navedenom iznosu od 0,009 KM mjesečno, preciznije da li je hidroakumulacija prostor i naknada parafiskalni namet kojim se periodično zahvata u imovinu HEP d.d. Zagreb. Podnosilac zahtjeva smatra da su osnovani navodi u odnosu na osporene odredbe Odluke.

Koristeći ovlaštenja iz člana IV.C.(3)10.(4) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, podnosilac zahtjeva predlaže Ustavnom sudu Federacije da utvrdi da li su osporenim odredbama Odluke povrijeđene odredbe člana II.A.2. (1) c) i k) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine (pravo na jednakost pred zakonom i pravo na imovinu).

4. Bitni navodi odgovora na zahtjev

U skladu sa članom 16. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom Federacije, Ustavni sud Federacije je aktom broj: U-4/24 od 8.4.2024. godine, zatražio od stranaka u sudskom postupku odgovor na zahtjev podnosioca.

Gradonačelnik Grada Livno, dostavio je traženi odgovor u kojem elaborira pravni osnov za donošenje Odluke o komunalnim naknadama od strane Gradskog vijeća Livno.

U tom smislu poziva se na odredbu čl. 26. – 37. Zakona o komunalnim djelatnostima sa posebnim osvrtom na odredbu člana 28. ovog zakona kojim je regulisano da se obaveza plaćanja komunalne naknade pored skladišta, stovarišta i tržnice utvrđuje i za svaki drugi otvoreni prostor pod uslovom da isti služi za obavljanje djelatnosti, te se ne može smatrati uzimanjem ovlaštenja Skupštini Kantona 10.

Dalje navodi nespornim da je hidroakumulacija i površine koje se koriste za prikupljanje vode služe HEP d.d. Zagreb u svrhu obavljanja djelatnosti proizvodnje električne energije, uslov za utvrđivanje obaveze plaćanja komunalne naknade u skladu sa navedenim zakonskim odredbama. Ističe odredbe čl. 27. i 35. navedenog Zakona prema kojim je regulisano da gradska i općinska vijeća utvrđuju visinu komunalne naknade u skladu sa mjerilima utvrđenim ovim zakonom. Prema datom mišljenju, osporena Odluka i prihod od komunalne naknade izraženo u procentima 100% je prihod grada čime nije došlo do povrede prava tužiocu na jednakost pred zakonom, niti povrede prava na imovinu.

Gradsko vijeće Livno je dostavilo odgovor na zahtjev u kojem navodi da je pravni osnov za donošenje osporenih odredbi Odluke sadržan u Zakonu o komunalnim djelatnostima koji nije precizirao „druge otvorene prostore koji neposredno služe za obavljanje djelatnosti“. Smatraju da zakonsko ovlaštenje grada proizilazi iz odredbe člana 26. stav 1. tog zakona kojim je propisano da je naknada namjenski prihod grada i člana 27. stav 2. istog zakona kojim je propisano da visinu komunalne naknade određuje grad.

Stoga, po njima je nesporno da je Gradsko vijeće Livno postupilo u okviru zakonom mu datih ovlaštenja. Pritom i Zakon o principima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 49/06 i 51/09) propisuje vlastite nadležnosti jedinica lokalne samouprave u koje

spada i oblast koja je regulisana ovdje osporenom Odlukom.

Pozivaju se i na Statut Općine, sada Grada Livno, te u konačnici predlažu da se utvrdi da osporene odredbe Odluke nisu u nesaglasnosti sa Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine.

5. Relevantno pravo

A. Ustav Federacije Bosne i Hercegovine

Član III.1. tač. b), c) i f)

U isključivim su ovlaštenjima Federacije:

- b) utvrđivanje privredne politike, uključujući planiranje i obnovu te politiku korištenja zemljišta na federalnom nivou,
- c) donošenje propisa o finansijama i finansijskim institucijama Federacije i fiskalna politika Federacije,
- f) utvrđivanje energetske politike, uključujući raspodjelu između kantona, te osiguranje i održavanje potrebne infrastrukture.

Član III.2. tačka h)

Ovlaštenja su federalne vlasti i kantona sljedeća:

- h) iskorištavanje prirodnih bogatstava.

Član III. 3. (1)

(1) Prema potrebama, ovlaštenja iz člana III. 2 mogu se ispunjavati zajednički ili zasebno, ili od strane kantona koordinirano od federalne vlasti.

Član IV.C.3.10. (4)

Ustavni sud također odlučuje o ustavnim pitanjima koja mu predoči Vrhovni sud ili pak neki kantonalni sud a koja se jave tokom postupka pred tim sudom.

Član IV.C.3.11.

Kad Vrhovni sud, ili kantonalni sud, u toku postupka koji se vodi pred sudom, smatraju da odgovarajući zakon nije u skladu sa ovim ustavom, obustavit će postupak i predočiti predmet Ustavnom sudu u skladu sa članom IV.C.10.(3).

B. Zakon o vodama

(„Službene novine Federacije BiH“, broj: 70/06)

Član 1.
Predmet Zakona

- (1) Ovim se zakonom uređuje način upravljanja vodama unutar teritorija Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federacija).
(2) Upravljanje vodama obuhvata zaštitu voda, korištenje voda, zaštitu od štetna djelovanja voda i uređenje vodotoka i drugih voda.
(3) Ovim se zakonom uređuje vodno dobro i javno vodno dobro, vodni objekti, pravna lica i druge institucije mjerodavne za pojedina pitanja upravljanja vodama i druga problematika u pogledu voda u Federaciji.

Član 3. stav (1)
Opći principi

- (1) Vode su opće dobro i kao takve su pod posebnom zaštitom Bosne i Hercegovine, Federacije, kantona, grada i općina.

Član 5.
Razvrstavanje površinskih voda

- (1) Površinske vode se, prema značaju koji imaju za upravljanje vodama, razvrstavaju u vode I. kategorije i vode II. kategorije.
(2) Vode I. kategorije su :
...

B) Na Vodnome području Jadranskog mora

Vještačke akumulacije

1. Rama
2. Jablanica
3. Grabovica
4. Salakovac
5. Mostar
6. Buško blato
7. Mandek
8. Lipa

Sve preostale vode su vode II. kategorije.

Član 7. stav (1)
Vodno dobro

- (1) Vodno je dobro, prema ovome zakonu, skup zemljišnih čestica koji obuhvata:

1. zemljište na kojem je površinska voda trajno ili povremeno prisutna i zbog toga se oblikuju posebni hidrološki, geomorfološki i biološki odnosi, koji određuju vodne i o vodi zavisne ekosisteme;
2. osnovno korito tekućih voda, uključujući otoke i obale do izrazite geomorfološke promjene;

3. priobalni pojas širine 15 metara od granice obale (izrazite morfološke promjene) za površinske vode I. kategorije odnosno priobalni pojas širine 5 metara od granice obale (izrazite morfološke promjene) za površinske vode II. kategorije;
4. zemljište potopljeno stajalnim vodama, uključujući obalu do najvišega zabilježenog vodostaja;
5. napuštena riječna korita koje voda povremeno plavi, močvare i zemljište potopljeno vodom zbog zahvata u prostoru;
6. uređeni inundacijski pojas;
7. zemljište ispod i pored vodnih objekata iz člana 14. stav 1. tačka 1. ovoga zakona.

Član 9.
Javno vodno dobro

- (1) Javno vodno dobro čine zemljišne čestice iz člana 7. stav 1. ovoga zakona, što su do dana stupanja na snagu ovoga zakona bile upisane u zemljišnim knjigama kao javno dobro, državno vlasništvo ili vlasništvo grada ili općine, odnosno što su na osnovu zakona postale državno vlasništvo.
(2) Javnim vodnim dobrom smatraju se, sve do dokaza suprotnoga, i one zemljišne čestice iz člana 7. stav 1. ovoga zakona koje do dana stupanja na snagu ovoga zakona nisu bile upisane u zemljišne knjige, odnosno koje su upisane u zemljišne knjige, ali niko nije naveden kao njihov vlasnik.
(3) Javno vodno dobro definisano u stavu 1. ovoga člana je dobro od općega interesa i:

1. u vlasništvu je Federacije za sve površinske vode I. kategorije u smislu ovoga zakona,
2. u vlasništvu je grada i općina za sve površinske vode II. kategorije u smislu ovoga zakona, ako to nije drukčije uređeno posebnim kantonalnim propisom.

- (4) Ovlaštenja upravljanja javnim vodnim dobrom vrše organi vlasti, pravna lica i druge institucije, u opsegu i na način propisan ovim zakonom ili drugim aktima mjerodavni organi kojima je preneseno pravo upravljanja javnim vodnim dobrom.

Član 167.

- (1) Kanton je mjerodavan za vršenje poslova i zadataka koji su ovim zakonom stavljeni u njegovu mjerodavnost, a način organizacije vršenja tih poslova uređuje se propisom kantona.
(2) Kanton svojim propisom može određene poslove iz svoje mjerodavnosti prenijeti na grad i/ili općinu na svome području.

XII. FINANSIRANJE UPRAVLJANJA
VODAMAČlan 168. tač. 1., 2. i 3.
Izvori sredstava

Sredstva se za obavljanje poslova i zadataka određenih ovim zakonom osiguravaju iz:

1. opće vodne naknade;
2. posebnih vodnih naknada;
3. prihoda po osnovi zakupa javnog vodnog dobra;

Član 169. st. (1) i (2)
Opća vodna naknada

(1) Obaveznici su plaćanja opće vodne naknade fizička i pravna lica registrirana za obavljanje djelatnosti.

(2) Obaveznici iz stava 1. ovog člana dužni su plaćati opću vodnu naknadu u visini od 0,5 % osnovice koju čini neto-plata zaposlenika u radnome odnosu na neodređeno i na određeno vrijeme i naknada isplaćena po osnovi ugovora o djelu.

Član 170. stav (1) tač. 1. i 2. i stav (2)
Posebne vodne naknade

(1) Posebne vodne naknade su:

1. Naknada za korištenje površinskih i podzemnih voda koja obuhvata zahvatanje:
 - vode za javnu vodoopskrbu,
 - vode i mineralne vode koja se koristi za flaširanje vode,
 - vode za navodnjavanje,
 - vode za uzgajanje ribe u ribnjacima,
 - vode za industrijske procese, uključujući i termoelektrane,
 - vode za druge namjene.

Naknada se iz tačke 1. stava 1. ovog člana obračunava na osnovu količine zahvaćene vode izražene u m³. Visina ove naknade može biti različita, zavisno o namjeni i kvaliteti vode.

2. Naknada za korištenje vode za proizvodnju električne energije dobijene korištenjem hidroenergije. Ova se naknada obračunava na osnovu proizvedene električne energije izraženo u kWh;

(2) Obaveznik plaćanja posebnih vodnih naknada iz stava 1. tač. 1., 2. i tačka 3. alineja 2. i 3. i tačka 4. ovog člana je fizičko i pravno lice koje je dužno pribaviti vodnu dozvolu odnosno vodnu saglasnost za odgovarajuću aktivnost u smislu odredbi ovoga zakona. Ovoj obavezi ne podliježe fizičko i pravno lice iz člana 110. stav 3. ovog zakona, jer je u tom slučaju obaveznik plaćanja naknade operator javnoga vodovodnog odnosno kanalizacijskoga sistema. Član 171.

Visina posebne vodne naknade

Visinu posebne vodne naknade iz člana 170. ovoga zakona propisuje Vlada Federacije, na zajednički prijedlog Federalnoga ministarstva i federalnoga ministra mjerodavna za okoliš, uz prethodnu saglasnost federalnoga ministarstva mjerodavna za finansije.

Član 177.
Raspodjela vodnih naknada

(1) Vodne naknade iz čl. 169. i 170. ovoga zakona i prihodi prikupljeni po osnovi zakupa javnoga vodnog dobra na površinskim vodama I. kategorije raspoređuju se na sljedeći način:

1. mjerodavnoj agenciji za vode 40%,
2. u korist budžeta kantona 45% i
3. u korist Fonda za zaštitu okoliša Federacije 15%.

(2) Prihodi od zakupa javnoga vodnog dobra na površinskim vodama II. kategorije u cijelosti pripadaju budžetu kantona.

(3) Za korištenje sredstava iz stava 1. tačka 2. i stava 2. ovoga člana kantoni su dužni uspostaviti instituciju propisom iz člana 167. stav 1. ovog zakona.

(4) Raspodjela se sredstava iz stava 1. ovog člana može promijeniti. O potrebi promjene raspodjele odlučuje Vlada Federacije svake dvije godine, na usaglašeni prijedlog Federalnog ministarstva, federalnoga ministarstva mjerodavna za okoliš i kantonalnih ministarstva mjerodavnih za vode.

Član 222.
Kantonalni propisi

(1) Kantoni su dužni odredbe kantonalnoga zakona o vodama usaglasiti sa odredbama ovoga zakona u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga zakona.

(2) Zakonima kantona regulišu se pitanja organizacije i načina vršenja poslova koji su ovim zakonom stavljeni u mjerodavnost kantona.

C. Zakon o izdvajanju i usmjeravanju dijela prihoda preduzeća ostvarenog korištenjem hidroakumulacijskih objekata („Službene novine Federacije BiH“, broj: 44/02)

Član 1.

Ovim zakonom utvrđuje se visina i način izdvajanja i usmjeravanja dijela prihoda preduzeća ostvarenog korištenjem hidroakumulacijskih objekata, izgrađenih na

potopljenim područjima sa svrhom proizvodnje električne energije i pitke i industrijske vode (u daljem tekstu: naknada).

Član 2.

Javno preduzeće i druga pravna lica koja ostvaruju prihod korištenjem hidroakumulacijskog objekta izgrađenog na potopljenoj području, dužni su po odredbama ovog zakona plaćati naknadu.

Član 3.

Naknada iz člana 1. ovog zakona iznosi 0,005 KM po proizvedenom kilovatsatu (kWh) električne energije, odnosno 0,005 KM po utrošenom kubičnom metru (m³) vode.

Član 5.

Naknada se uplaćuje u budžet općine ili grada na čijem je području izgrađen hidroakumulacijski objekt.

Član 8.

Kontrolu obračuna, izdvajanja i uplate naknade vrši Federalno ministarstvo financija - Federalno ministarstvo finansija.

D. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izdvajanju i usmjeravanju dijela prihoda preduzeća ostvarenog korištenjem hidroakumulacijskih objekata („Službene novine Federacije BiH“, broj: 57/09)

Član 1.

U Zakonu o izdvajanju i usmjeravanju dijela prihoda preduzeća ostvarenog korištenjem hidroakumulacijskih objekata („Službene novine Federacije BiH“, broj: 44/02) u članu 3. broj "0,005" zamjenjuje se brojem "0,01".

U istom članu dodaje se novi stav (2) koji glasi: "Naknada iz stava (1) ovog člana procentualno se usklađuje sa svakim povećanjem, odnosno smanjenjem cijene električne energije koju utvrđuje Regulatorna komisija za električnu energiju Federacije Bosne i Hercegovine i primjenjuje se od dana povećanja odnosno smanjenja cijene električne energije".

Član 3.

Iza člana 8. dodaje se novi član 8a. koji glasi: "Naknade utvrđene ovim Zakonom dužna su plaćati javna preduzeća i druga pravna lica koja koriste hidroakumulacijske objekte, bez obzira imaju li sjedište na teritoriji Federacije Bosne i

Hercegovine, Bosne i Hercegovine ili drugih država".

- E. Zakon o dopuni Zakona o izdvajanju i usmjeravanju dijela prihoda preduzeća ostvarenog korištenjem hidroakumulacijskih objekata** („Službene novine Federacije BiH“, broj: 105/21)

Član 1.

U Zakonu o izdvajanju i usmjeravanju dijela prihoda preduzeća ostvarenog korištenjem hidroakumulacijskih objekata („Službene novine Federacije BiH“, br.: 44/02 i 57/09) u članu 3. dodaju se novi st. 3. i 4. koji glase: "Godišnji iznos naknade iz stava 1. ovog člana ne može biti manji od 1.500,00 KM po 1 hektaru (ha) hidroakumulacijom potopljene površine. Ako je godišnjim obračunom iz stava 1. ovog člana iznos naknade manji od 1.500,00 KM po 1 hektaru hidroakumulacijom potopljene površine, obračun se vrši prema ovom iznosu. Obračun naknade prema prethodnom stavu vrši se najkasnije do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu."

- F. Zakon o izmjenama i dopuni zakona o izdvajanju i usmjeravanju dijela prihoda preduzeća ostvarenog korištenjem hidroakumulacijskih objekata** („Službene novine Federacije BiH“, broj: 47/24)

Član 1.

U Zakonu o izdvajanju i usmjeravanju dijela prihoda preduzeća ostvarenog korištenjem hidroakumulacijskih objekata („Službene novine Federacije BiH“, br.: 44/02, 18/03, 9/04, 57/09 i 105/21) u članu 3. stavu (1) broj: "0,01" zamjenjuje se brojem: "0,012". Stav (2) briše se. Dosadašnji st. (3) i (4) postaju st. (2) i (3).

- G. Zakon o vodama Kantona 10** („Narodne novine Kantona 10“, broj: 8/15)

Član 1. (Predmet Zakona)

(1) Ovim zakonom uređuje se razvrstavanje površinskih voda, vodno dobro i vodni objekti, upravljanje vodama, korištenje voda, zaštita voda, uređenje i održavanje vodotoka i drugih voda i zaštita od štetnog djelovanja voda, informacioni sistem voda, vodni akti, ograničenja prava vlasništva korisnika zemljišta, organizacija upravljanja vodama, finansiranje upravljanja vodama, nadzor nad provođenjem zakona, krivične odredbe i druga pitanja značajna za vode unutar područja

Kantona 10 (u daljem tekstu: Kanton), a koja su Federalnim zakonom o vodama ("Službene novine Federacije BiH", broj: 70/06) (u daljem tekstu: Federalni Zakon) stavljena u mjerodavnost Kantona.

(2) Upravljanje vodama obuhvaća zaštitu voda, korištenje voda, zaštitu od štetnog djelovanja voda i uređenje vodotoka i drugih voda.

Član 3. stav (1)
(Opći principi)

(1) Vode su opće dobro i kao takve su pod posebnom zaštitom Bosne i Hercegovine, Federacije BiH, Kantona i općine.

Član 6.
(Razvrstavanje površinskih voda)

(1) Površinske vode se, prema značaj u kojeg imaju za upravljanje vodama, razvrstavaju u:

- a.vode I kategorije i
- b.vode II kategorije.

(2) Vode I kategorije na području Kantona su:

- a.Vodotoci: - Unac
- b.Umjetne akumulacije:
 - Buško blato (jezero)
 - Mandak
 - Lipa
 - Župica

c. Prirodna jezera i močvarna područja:
- Blidinje

(3) Sve preostale vode na području Kantona su vode II kategorije.

Član 17.
(Upravljanje vodama)

Za upravljanje vodama, u smislu člana 1. ovog zakona mjerodavna je Bosna i Hercegovina, Federacija BiH, Kanton i općina, na način utvrđen ovim zakonom i Federalnim zakonom.

Član 20.
(Politika upravljanja vodama)

Kanton i općine dužni su provoditi politiku upravljanja vodama utvrđenu strateškim i planskim dokumentima donesenim na osnovu ovog zakona i Federalnog zakona.

Član 21. stav (2)
(Korištenje voda)

(2) Korištenje vode kao prirodnog bogatstva u privredne svrhe definisane stavom 1. tačkom a) samo korištenje vode za tehnološke potrebe,

tačkom b) korištenje vodnih snaga za proizvodnju električne energije i druge pogonske namjene i tačkom c) eksploatacija vode za komercijalne (privredne) svrhe, ovog člana smatra se korištenjem vode kao prirodnog bogatstva od posebnog značaja za Kanton i općinu.

H. Odluka o izmjenama i dopunama odluke o komunalnoj naknadi
(„Službeni glasnik Grada Livno“, broj: 11/21)

Član 1. stav 2.

- **osporena odredba** u dijelu koji glasi:
„hidroakumulacije, površine koje se koriste za prikupljanje vode“

U Odluci o komunalnoj naknadi („Službeni glasnik Grada Livna“, br. 4/18 i 3/20), u članu 3. dodaje se stav 2., koji glasi:

„Pod otvorenim prostorom koji se koristi u svrhu obavljanja poslovne djelatnosti podrazumijevaju se: skladišta, stovarišta, tržnice, hidroakumulacije, površine koje se koriste za prikupljanje vode, solarne elektrane i vjetroelektrane i drugi otvoreni prostor koji služi za obavljanje djelatnosti.“

Član 4. stav 3.
- **osporena odredba**

Iza člana 7. dodaje se član 7a., koji glasi:
Komunalna naknada se naplaćuje za hidroakumulacije i površine, koje se koriste za prikupljanje vode u svrhu proizvodnje električne energije, u iznosu od 0,009 KM mjesečno.

6. Sudska praksa Ustavnog suda Federacije

Presuda broj: U-21/21 od 5.4.2023. godine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 35/23).

7. Činjenično stanje i stav Ustavnog suda Federacije

1.

Analizom navoda iz predloženog ustavnog pitanja, odgovora na zahtjev, uvidom u spis Kantonalnog suda u Livnu, te primjenom relevantnog prava i ustavnosudske prakse, utvrđeno je sljedeće.

U osnovi predmet spornog ustavnog pitanja, se vodi oko ustavnosti pojedinih odredaba člana Odluke o komunalnoj naknadi Grada Livno. Sporno pitanje je naplata komunalne naknade od strane Grada Livno za korištenje vode iz

vještačke akumulacije u privredne svrhe, odnosno za proizvodnju električne energije.

Naime, osporena Odluka donesena je na osnovu čl. 26., 26.a), 27., 35. i 37. Zakona o komunalnim djelatnostima i člana 22. stav 1. tač. 7. i 116. Statuta Općine, sada Grada Livno. Ustavni sud Federacije primjećuje i da prema odredbama tog zakona korištenje vode iz hidroakumulacije u svrhu proizvodnje električne energije ne spada u taksativno nabrojane komunalne djelatnosti poput opskrbe pitkom vodom, javne rasvjete, održavanje grobalja itd., navedene u članu 3. Zakona o komunalnim djelatnostima, stoga i ne može podlijegati naplati komunalne naknade.

Odredbe člana III.2. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, eksploatacija i korištenje prirodnih bogatstava (u koje spadaju vode) je u zajedničkoj nadležnosti Federacije Bosne i Hercegovine i Kantona.

Tačka h), člana III.2. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine se odnosi na iskorištavanje prirodnih bogatstava.

Pri tome, kantoni i Federacija Bosne i Hercegovine moraju koordinirati svoje aktivnosti u pogledu upravljanja prirodnim bogatstvima i djelovati u skladu sa Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine i principima lojalnosti i solidarnosti. Lokalna samouprava u konkretnom slučaju i predmetu ustavnog pitanja u ovom slučaju Grad Livno ne može samostalno propisivati opću vodnu naknadu za oblast koja je u isključivoj nadležnosti Federacije Bosne i Hercegovine i Kantona.

Posebni propisi za vode i energetiku u konkretnom predmetu od značaja za odlučivanje o istom su između ostalog Zakon o vodama Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 70/06). Prema odredbama ovog zakona određena je i propisana klasifikacija voda: da se vode dijele na I i II kategoriju. U odnosu na naknade za korištenje voda, prema odredbama ovog zakona propisane su opća vodna naknada i posebne vodne naknade (čl. 169. i 170. Zakona o vodama) za izdavanje vodnih akata i obavljanje djelatnosti. U odnosu na naknadu za korištenje hidroakumulacijskih objekata, Ustavni sud Federacije posebno naglašava da pravna lica, poput HEP d.d. Zagreb koja koriste hidroakumulacione objekte i obavljaju djelatnosti proizvodnje električne energije, plaćaju naknadu za ostvarenu korist korištenjem hidroakumulacionih objekata, a ova naknada je definisana na nivou Federacije Bosne i Hercegovine.

Stranke u ovom postupku već plaćaju tri/3 vrste naknada za korištenje hidroakumulacionih objekata u svrhu proizvodnje struje.

Ustavni sud Federacije argumente za navedeno nalazi i u Presudi ovog suda, broj:

U-21/21 od 5.4.2023. godine u kojoj je utvrđeno da i kanton nije imao ustavno ovlaštenje da propisuje konkretnu materiju vezano za osporene naknade, jer ta materija spada u oblast koja je u cijelosti regulisana na nivou Federacije Bosne i Hercegovine.

Naglašavamo da je voda, a pogotovo njeno korištenje za energetske proizvodnje u Federaciji Bosne i Hercegovine, tretirana kao resurs od javnog interesa. Proizvodnja električne energije je strateška privredna djelatnost regulisana na nivou Federacije Bosne i Hercegovine u smislu člana III.1. f) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine.

U tom kontekstu ističemo da je i odredbama Zakona o vodama Federacije Bosne i Hercegovine, propisano da se korištenje hidroakumulacionih objekata i obavljanje djelatnosti proizvodnje električne energije vrši kroz sistem vodnih naknada. Time se jasno razdvaja priroda ove obaveze od lokalnih komunalnih davanja.

Dakle, propisivanjem komunalne naknade u osporenom dijelu za istu pravnu osnovu donosilac osporene Odluke je u tom dijelu izašao iz okvira svoje Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine definisane nadležnosti.

S tim u vezi je Ustavni sud Federacije i odlučio da osporene odredbe Odluke nisu u saglasnosti sa Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine. Ustavni sud Federacije u odnosu na druge povrede na koje je ukazao podnosilac zahtjeva, a obzirom da donosilac osporenih odredaba nema ustavno ovlaštenje za njihovo propisivanje, smatra da nije potrebno da ih posebno analizira.

Imajući u vidu naprijed navedeno, riješeno je kao u izreci presude.

Ovu presudu Ustavni sud Federacije donio je u sastavu: Aleksandra Martinović, predsjednica Suda, dr.sc. Boris Barun, Vesna Budimir, Mirko Milićević, prof.dr. Edin Muminović, Branimir Orašanin, Ajša Softić, i mr.sc. Alen Taletović i mr. Anja Vuleta Pavelka, sudije Suda.

Bosna i Hercegovina
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
USTAVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Broj: U-4/24
Sarajevo, 30.9.2025. godine

Predsjednica
Ustavnog suda Federacije
Bosne i Hercegovine
Aleksandra Martinović

.....

K A Z A L O

.....

USTAVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

.....

Presuda Broj: U-4/24 (Hrvatski jezik)	
.....	str. 249
Пресуда Број: У-4/24 (Српски језик)	
.....	str. 256
Presuda Broj: U-4/24 (Bosanski jezik)	
.....	str. 264

SLUŽBENI GLASNIK GRADA LIVNA

Obradivač/ Izdavač:

Stručna služba Gradskog vijeća Livno

Trg branitelja 1, 80101 Livno

E mail: tajnistvo.gv@livno.ba

Telefon: 034/206-193

Službeni glasnik Grada Livna izlazi po
potrebi i objavljuje se na službenoj WEB
stranici Grada Livna www.livno.ba